

Raadsvoorstel: Z/22/739104 / 836255
Onderwerp: Vaststellen aangepast archeologiebeleid

Datum: 23 november 2022
Portefeuillehouder: Eva Dansen
I&O: 1 december 2022
B&A: 12 januari 2023 / Raadsvergadering: 26 januari 2023
Opsteller: Rumpff, Dick
Geeft voorstel begrotingswijziging: Nee

Onderwerp:
Vaststelling aangepast archeologiebeleid 2021
Voorstel:
Wij stellen u voor: 1. Het aangepaste archeologiebeleid 2021 vast te stellen.
Aanleiding:
Samen met de gemeente Molenlanden is het bestaande archeologiebeleid uit 2009 geactualiseerd en uitgebreid. De gemeenten Hardinxveld-Giessendam en Vijfheerenlanden hebben besloten niet mee te werken aan deze nieuwe versie en gaan waarschijnlijk in een ander verband hun beleid actualiseren. In 2019 is opdracht gegeven aan bureau RAAP voor de nieuwe versie van het beleid dat het nu samen met het bureau BAAC heeft opgeleverd. Het geactualiseerde beleid is per 5 oktober 2022 ter inzage gelegd, zodat belanghebbenden gedurende zes weken hun zienswijze konden inbrengen. Er zijn in deze periode geen zienwijzen ingediend tegen het concept-beleid.
Beoogd effect:
<p>De uitgangspunten van het archeologiebeleid is een lokale uitwerking van het Verdrag van Malta. Het stelt voorwaarden aan hen die de bodem verstoren en beoogt de risico's op het vernietigen van archeologische relictten te verminderen. Uitgangspunt is het zo veel mogelijk behouden van ons archeologisch erfgoed zoals het aanwezig is in onze bodem.</p> <p>Indien grondverzet noodzakelijk is, stelt het beleid eisen aan het veilig stellen van archeologische sporen en voorwerpen en het zo goed mogelijk vastleggen dan wel beschrijven van de aanwezige artefacten. In de bijlagen zijn kaarten toegevoegd die aangeven waar naar verwachting archeologisch erfgoed aanwezig is en het beleid stelt regels voor het uitvoeren van onderzoek wanneer grondverzet plaatsvindt.</p> <p>Nadruk bij het beleid van 2009 ligt in eerste instantie op landbodems en onze historie tot aan het begin van de 20e eeuw.</p>
Argumenten:
<p><i>1.1. Het beleid van 2009 is niet meer actueel omdat nieuwe inzichten betreffende ons archeologisch erfgoed zijn verkregen. Waaronder:</i></p> <p><i>1.2 Nieuwe ondergrondgegevens</i></p> <p>In Nederland wordt hard gewerkt om onze kennis van de ondergrond te verbeteren. Dit heeft in 2012 een nieuwe paleografische kaart van het Nederlandse rivierengebied opgeleverd. Deze kaart heeft ook consequenties voor de archeologische verwachtingskaart omdat we nu een beter beeld hebben van de plaatsen waar mensen zich in het verleden hoog en droog konden vestigen.</p>

1.3 Conflictarcheologie

Een geheel nieuw element in het beleid is conflictarcheologie. De sporen van oorlogshandelingen en andere conflicten zijn nu ook een onderdeel van het beleid. Hiermee is ook de Tweede Wereldoorlog een onderwerp geworden van archeologisch onderzoek, maar onze stad is natuurlijk al veel langer verwickeld geweest in conflicten. Hiervoor is een speciale thematische kaart opgenomen in het archeologie beleid.

1.4 Watergerelateerd erfgoed

Een tweede nieuw element is watergerelateerd erfgoed. De ligging van oude (gedempte) watergangen, vondsten in bestaande rivieren (waarmee ook onderwaterarcheologie haar intrede doet), de ligging van wielen en voormalige eendenkooien zijn nu als elementen opgenomen in de verwachtingskaart.

1.5 Historische Binnenstad

Sinds het vaststellen van de bestaande verwachtingskaart zijn er zo'n 73 archeologische onderzoeken uitgevoerd. Hoewel deze onderzoeken een schat aan informatie hebben opgeleverd over ons verleden hebben deze niet geleid tot drastische aanpassingen van de verwachtingskaart. Uitzonderingen zijn het onderzoek aan de Bagijnenwalstraat, wat tot een bijstelling van de ligging van de middeleeuwse stadsmuur heeft geleid en onderzoek naar het gebied van de Blauwe Toren, wat groter bleek dan bekend was.

Risico's:

Het aangepaste archeologiebeleid sluit beter aan op de huidige inzichten en waarborgt een betere conservering van het begraven erfgoed.

Financiën:

Uitvoering van het beleid zal plaatsvinden binnen de al bestaande kaders qua capaciteit en financiën.

Participatie:

Vanwege de coronacrisis en o.a. de beperkte mogelijkheden voor fysiek overleg heeft de totstandkoming van de geactualiseerde archeologische verwachtings- en beleidskaart wat langer geduurd en zijn geen officiële participatiebijeenkomsten gehouden. Uiteraard zijn de meest bij archeologie betrokken partijen en instanties wel geraadpleegd. Om belanghebbenden en belangstellenden toch gelegenheid te geven om eventuele opmerkingen ten aanzien van het geactualiseerde kaartmateriaal kenbaar te maken is de mogelijkheid gegeven om kennis te nemen van het aangepaste regionale archeologiebeleid en om zienswijzen in te dienen. De zienswijzeprocedure is afgerond op 16 november 2022 en er zijn geen zienswijzen ingediend.

Communicatie:

Bij vaststelling door uw raad zal dit worden bekend gemaakt via de gemeentepagina in het huis-aan-huisblad 'De Stad Gorinchem' en de website van de gemeente. Ook zal het beleid worden gepubliceerd op Overheid.nl.

Duurzaamheid:

Het beleid is gericht op een duurzaam beheer van ons archeologisch erfgoed, naar de laatste inzichten.

Vervolgproces:

Een I&O is gepland voor 1 december 2022, een B&A voor 12 januari 2023 en behandeling in een raadsvergadering voor 26 januari 2023.

Bijlagen:

- Archeologie in de gemeenten Gorinchem en Molenlanden, met de bijlagen:
- Bronnenkaart Gorinchem
- Bronnenkaart Gorinchem historische binnenstad
- Verwachtings-beleidskaart Gorinchem
- Verwachtings-beleidskaart Gorinchem historische binnenstad
- Landschappelijke eenhedenkaart
- Militaire relictkaart Gorinchem
- Militaire relictkaart Gorinchem historische binnenstad

Burgemeester en wethouders van Gorinchem,
de secretaris, de burgemeester,

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Gorinchem,

Gelet op het raadsvoorstel van het college d.d. 23 november 2022

Gelet op de wettelijke bepalingen

Besluit:

Aldus besloten in de raadsvergadering van 26 januari 2023

Griffier,

Voorzitter,